

Στους 18χρονους εαυτούς μας

Του Νίκου Χρυσολωρά

Δεν υποστηρίζω ότι διαθέτω στατιστικά αξιόπιστο δείγμα για να εξαγάγω ασφαλή συμπεράσματα, αλλά από τις συζητήσεις μου με σημερινούς 20άρηδες αποκομίζω την εντύπωση ότι είναι πολύ πιο έτοιμοι για τις δυσκολίες του εργασιακού βίου από την προηγούμενη γενιά. Δεν τρέφουν αυταπάτες ότι θα «βολευτούν κάπου στο Δημόσιο», ότι ένα πτυχίο θα τους εξασφαλίσει το μέλλον ή ότι το εισόδημα των γονιών θα είναι πάντοτε δεδομένο ως ασφάλεια για τις όποιες κακοτοπιές.

Αντιθέτως, όταν εγώ και οι φίλοι μου τελειώναμε το σχολείο πριν από 15 χρόνια, μέσα στη γενική ευφορία της «ισχυρής Ελλάδας» που ετοιμαζόταν να μπει στο ευρώ και να φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες, πραγματικά δεν ξέραμε πού πατάμε. Όταν ξέσπασε η κρίση και οι παλαιές βεβαιότητες κατέρρευσαν, χάσαμε τη γη κάτω από τα πόδια μας. Το αποτέλεσμα είναι ότι χιλιάδες νέοι σήμερα, στην πιο παραγωγική τους ηλικία, δεν είναι σε θέση να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον και μια ολόκληρη γενιά κινδυνεύει να πάει στράφι. Αν μπορούσα, λοιπόν, να γυρίσω 15 χρόνια πίσω και να πιω έναν καφέ με τον 18χρονο εαυτό μου και την παρέα του, θα είχα -νομίζω τουλάχιστον- πολλά χρήσιμα πράγματα να τους πω.

Πρώτα απ' όλα, θα τους προειδοποιούσα να μην ακούν τους γονείς και την οικογένειά τους ειδικά σε θέματα οικονομικής διαχείρισης και επαγγελματικών επιλογών. Θυμάμαι, για παράδειγμα, που άκουγα τότε από τους μεγαλύτερους να λένε με ύφος νομπελίστα ότι «η γη δεν χάνει ποτέ την αξία της». Ε, λοιπόν, όπως αποδείχθηκε τη χάνει και την παραχάνει, από 20 έως 60% μάλιστα, ανάλογα με την περιοχή όπου βρίσκεται το ακίνητο. Σήμερα, εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες που είχαν επενδύσει όλη την περιουσία τους σε σπίτια και οικόπεδα βρίσκονται παγιδευμένοι ανάμεσα σε τοίχους, τους οποίους πλήρωσαν χρυσάφι την εποχή της φούσκας και σήμερα ούτε να τους νοικιάσουν ούτε να τους πουλήσουν μπορούν.

Στον υποθετικό καφέ με τον 18χρονο εαυτό μου και τους φίλους μου, θα τους έλεγα επίσης να μην επιλέξουν σπουδές με μοναδική εργασιακή διέξοδο το Δημόσιο, γιατί αν προσέξουν καλά τα νούμερα θα αντιληφθούν ότι ο μελλοντικός εργοδότης τους είναι τόσο ανεύθυνος, ώστε να οδεύει ολοταχώς προς τη χρεοκοπία. Αλλωστε, η νοοτροπία ότι θα μας λύσει το εργασιακό μας πρόβλημα το κράτος ήταν τότε τόσο κυρίαρχη, ώστε δεν βλέπαμε τι γίνεται. Ακούγαμε ανθρώπους να αυτοπροσδιορίζονται ως «αδιόριστοι καθηγητές» και δεν αναρωτιόμασταν καν για ποιο λόγο επειδή κάποιος πήρε ένα πτυχίο φιλολογίας έχει τη βεβαιότητα ότι θα μπει στο Δημόσιο. Τώρα που ήλθε ο λογαριασμός για κάθε εξωφρενική απαίτηση και απaráδεκτο προνόμιο της μεταπολίτευσης, καταλάβαμε πραγματικά πόσο θάλασσα τα είχαμε κάνει.

Θα προειδοποιούσα επίσης τους 18χρονους εαυτούς μας να έχουν Σχέδιο Α' και Β' για τη ζωή τους. Οτι αν διαβάσουμε λίγο νεοελληνική ιστορία θα διαπιστώσουμε ότι δεν υπήρξε ούτε μία γενιά που να μην πέρασε μία σοβαρή κρίση. Οπότε δεν υπήρχε λόγος να ελπίζουμε ότι εμείς θα τη γλιτώσουμε. Και αν μου απαντούσαν ότι η ζωή κουρελιάζει πολλές φορές τα σχέδια των ανθρώπων, θα έλεγα ότι αυτό είναι αλήθεια, αλλά σε μία μάχη το πιθανότερο είναι να κερδίσει ο στρατηγός που είναι προετοιμασμένος, παρά αυτός που αφήνει τα πράγματα στην τύχη.

Σε όσους από την παρέα εκείνη των 18χρονων σχεδίαζαν τότε να σπουδάσουν, θα τους προειδοποιούσα να προσέξουν καλά αυτήν την «παγκοσμιοποίηση» για την οποία ακούγαμε τότε στις ειδήσεις και δεν καταλαβαίναμε τι ακριβώς είναι. Η περιβόητη παγκοσμιοποίηση, θα τους έλεγα, είναι πραγματικότητα, είτε έχει αντιρρήσεις η ΕΑΑΚ των ελληνικών πανεπιστημίων είτε όχι. Και ότι θα πρέπει να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να επιβιώσουν σε μία αγορά εργασίας που εκτείνεται σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Γιατί στον 21ο αιώνα (που τότε ήταν προ των πυλών) δεν μπορεί να περιμένει ένας επιστήμονας ότι θα περάσει όλη του τη ζωή στην ίδια γειτονιά και στον ίδιο εργοδότη.

Δυστυχώς, ο χρόνος δεν μπορεί να γυρίσει πίσω, για να γίνουν «οι κατάλληλες συστάσεις».

Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να διασώσουμε ό,τι μπορούμε από εδώ και στο
εξής.
http://www.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathpolitics_1_15/01/2013_478476